

УДК 159.922.7:376-056.36:004.738.5:355.48(477)

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3\(61\)-3662-3670](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3(61)-3662-3670)

Міськов Геннадій Васильович молодший науковий співробітник відділу наукового інформаційного-аналітичного супроводу освіти Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського НАПН України, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0002-4135-8880>

НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ПСИХОЛОГІВ У ВІДКРИТОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Анотація. У статті здійснено комплексне теоретичне обґрунтування та розкрито практичні аспекти науково-методичного забезпечення підготовки військових психологів у межах відкритого освітнього простору. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю докорінної трансформації системи військової освіти в Україні згідно з вимогами воєнного часу та стратегічними орієнтирами інтеграції в євроатлантичний безпековий простір. На основі аналізу чинної нормативної бази, зокрема Постанови КМУ № 1490 та Концепції розвитку цифрових компетентностей (Розпорядження № 167-р), та методологічних засадах формування хмароорієнтованого науково-навчального середовища доведено, що відкритий освітній простір є визначальною умовою формування професійної готовності та суб'єктності фахівця.

Особливу увагу приділено питанням психоемоційної стабільності особистості в період глобальних суспільних трансформацій. Визначено, що науково-методичне забезпечення має враховувати механізми підтримання емоційної стійкості та регуляції психологічного дистресу, що є критичним для майбутніх військових психологів. Це корелює з розвитком «латентної сили метанавичок» та антиципаційних процесів, які в сукупності забезпечують адаптивність фахівця в екстремальних умовах.

Важливим складником дослідження є впровадження принципів відкритої науки та використання онлайн-проектів як інноваційної форми поширення науково-педагогічних знань. Обґрунтовано, що використання хмароорієнтованих систем, цифрових портфоліо та мережових платформ сприяє не лише доступу до валідної інформації, а й формуванню професійної ідентичності та національної пам'яті. Вперше акцентовано на ролі інформаційно-аналітичного супроводу як механізму, що інтегрує цифрову модель компетентностей із засобами забезпечення психоемоційної стабільності курсантів.

В роботі проаналізовано специфіку дистанційного навчання згідно з директивами НАТО. Доведено, що трансформація науково-методичного супроводу через відкритість ресурсів та цифровізацію бібліотечної інфраструктури

ISSN 2786-4952 Online

дозволяє ефективно реагувати на виклики сучасної війни. Автор доходить висновку, що створення відкритого освітнього простору потребує синергії технологічного оновлення, відкритої науки та новітніх психологічних підходів до розвитку стійкості особистості.

Ключові слова: військова психологія, відкритий освітній простір, науково-методичне забезпечення, психоемоційна стабільність, суспільні трансформації, цифрова трансформація, хмароорієнтоване середовище, антиципація, метанавички, відкрита наука, онлайн-проекти, інформаційно-аналітичний супровід.

Miskov Gennady Vasilyevich Research Assistant Department of Scientific Information and Analytical Support of Education, V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-4135-8880>

SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL SUPPORT FOR THE TRAINING OF MILITARY PSYCHOLOGISTS IN THE OPEN EDUCATIONAL SPACE

Abstract. The article provides a comprehensive theoretical justification and reveals the practical aspects of the scientific and methodological support for military psychologists' training within an open educational space. The relevance of the research is determined by the need for a radical transformation of the military education system in Ukraine according to the requirements of wartime and strategic guidelines for integration into the Euro-Atlantic security space. Based on the analysis of the current regulatory framework, specifically the Cabinet of Ministers Decree No. 1490 and the Concept for the Development of Digital Competencies (Order No. 167-r), and the methodological foundations for the formation of a cloud-oriented research and learning environment, it is proven that an open educational space is a decisive condition for the formation of professional readiness and subjectivity of a specialist.

Particular attention is paid to the issues of psycho-emotional stability of the individual during the period of global societal transformations. It is determined that scientific and methodological support must account for mechanisms of maintaining emotional resilience and regulating psychological distress, which is critical for future military psychologists. This correlates with the development of the "latent power of meta-skills" and anticipatory processes, which collectively ensure the specialist's adaptability in extreme conditions.

A significant component of the research is the implementation of the principles of open science and the use of online projects as an innovative form of disseminating scientific and pedagogical knowledge. It is substantiated that the use of cloud-oriented systems, digital portfolios, and network platforms contributes not only to access to valid information but also to the formation of professional identity and national memory. For the first time, the role of information and analytical support is emphasized as a mechanism that integrates a digital competency model with tools for ensuring the

psycho-emotional stability of cadets. The paper analyzes the specifics of distance learning in accordance with NATO directives. It is proven that the transformation of scientific and methodological support through the openness of resources and the digitalization of library infrastructure allows for an effective response to the challenges of modern warfare. The author concludes that the creation of an open educational space requires a synergy of technological updates, open science, and the latest psychological approaches to developing individual resilience.

Keywords: military psychology, open educational space, scientific and methodological support, psycho-emotional stability, societal transformations, digital transformation, cloud-oriented environment, anticipation, meta-skills, open science, online projects, information and analytical support.

Постановка проблеми. Сучасний стан національної безпеки України та необхідність відсічі збройній агресії зумовлюють критичну потребу у високій якості професійної підготовки військових психологів. Динаміка бойових дій, безпрецедентний рівень стресогенності середовища та необхідність супроводу військовослужбовців у ситуаціях надвисокого ризику вимагають від фахівця не лише академічних знань, а й особливої психоемоційної стійкості та здатності до прогностичної діяльності. Традиційні методичні системи, що тривалий час функціонували у закритому форматі, сьогодні потребують докорінної трансформації для забезпечення гнучкості та відповідності викликам відкритого інформаційного суспільства.

Проблема у загальному вигляді полягає у необхідності розробки та впровадження інноваційного науково-методичного забезпечення, яке б дозволило інтегрувати підготовку військових психологів у відкритий освітній простір. Як свідчать дослідження О. Спіріна [1], фундаментом такої трансформації є формування хмароорієнтованого науково-навчального середовища, що забезпечує оперативний доступ до валідних знань. Водночас, згідно з позицією О. Лучанінової [2], в умовах війни ключовим завданням стає активізація «латентної сили метанавичок» (meta-skills), що забезпечують витривалість особистості. Ситуація ускладнюється необхідністю підтримання психоемоційної стабільності (за Я. Раєвською та С. Кульбідю [3]) в період глобальних суспільних трансформацій, що вимагає від методичного забезпечення інтеграції засобів регуляції дистресу та емоційного відновлення безпосередньо в освітній процес.

Зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями визначається такими стратегічними орієнтирами.

В нормативно-правовій відповідності дослідження безпосередньо реалізує положення Постанови КМУ від 30.12.2022 № 1490 «Про систему військової освіти» [4], яка наголошує на модернізації змісту освіти згідно зі стандартами НАТО. Також робота відповідає Розпорядженню № 167-р [5] щодо розвитку цифрових компетентностей, що є технічним базисом для функціонування у

відкритому просторі. Інтеграція у Відкриту науку використанням електронних ресурсів та онлайн-проектів (за концепцією Л. Березівської та О. Пінчук [6]) дозволяє оперативно поширювати науково-педагогічну інформацію та біографічні знання. Це сприяє формуванню професійної ідентичності військового психолога через звернення до досвіду видатних постатей минулого та сучасності.

В психолого-педагогічній ефективності практичне завдання полягає у розвитку антиципаційних спроможностей фахівця (за Г. Міськовим [7]). Науково-методичне забезпечення має створити умови для превентивного моделювання майбутніх професійних ситуацій, що дозволяє психологу діяти на випередження, зберігаючи при цьому власну емоційну стійкість в умовах кризи.

Таким чином, розв'язання проблеми науково-методичного забезпечення у відкритому освітньому просторі є пріоритетним завданням, що поєднує цифрову трансформацію, розвиток універсальних навичок та забезпечення ментального здоров'я фахівця як запоруку національної стійкості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема науково-методичного забезпечення та цифровізації освітнього простору є предметом прискіпливої уваги сучасної педагогічної науки. Фундаментальні засади функціонування відкритої освіти та моделі інформаційно-освітніх систем закладено у працях О. Спіріна [1], який розкриває методологію формування хмароорієнтованого навчально-наукового середовища. У його працях акцентується увага на використанні електронних відкритих систем для інформаційно-аналітичної підтримки досліджень, що дозволяє розглядати методичне забезпечення не як статичний набір посібників, а як динамічний цифровий сервіс.

Особливого змісту в контексті підготовки фахівців в умовах війни набувають концепції О. Лучанінової [2]. Авторка обґрунтовує «латентну силу метанавичок» (meta-skills) та доводить, що за сучасних викликів головною метою навчання стає психологічна підтримка, комунікативна взаємодія та розвиток універсальних навичок, які забезпечують адаптивність особистості. Крім того, її дослідження духовної культури студента дозволяють інтегрувати ціннісний складник у процес професійної підготовки військового психолога.

Важливий внесок у розв'язання проблеми використання цифрових активів внесли Л. Березівська та О. Пінчук [6]. Їхні спільні розробки щодо онлайн-проектів як форми поширення науково-педагогічних та біографічних знань у контексті Відкритої науки дозволяють використовувати потенціал соціальних мереж та мережевих платформ для формування професійної ідентичності та національної пам'яті майбутніх фахівців.

Новим вектором у дослідженні даної проблеми є праці Я. Раєвської та С. Кульбиди (2025) [3], присвячені психоемоційній стабільності особистості в період суспільних трансформацій. Авторки наголошують на необхідності врахування механізмів емоційної регуляції та подолання психологічного дистресу, що є критично важливим для підготовки фахівців, які працюють у

кризових умовах. Методологічну лінію професійного становлення доповнюють праці Г. Міськова [7], де досліджено роль антиципації як провідного рівня психічного відображення, що забезпечує прогностичну компетентність. У поєднанні з ідеями інформаційно-аналітичного супроводу розвитку компетентностей, це створює підґрунтя для людиноцентрованої та інклюзивної моделі навчання у військовому середовищі.

Попри наявність ґрунтовних напрацювань у сфері цифровізації загальної освіти, питання науково-методичного забезпечення підготовки саме військових психологів у відкритому освітньому просторі залишається недостатньо розкритим. Зокрема, потребують подальшого дослідження такі аспекти:

- Специфіка методичного супроводу в умовах дистресу: Як інтегрувати цифрові засоби навчання з методиками підтримання психоемоційної стабільності у межах відкритого простору.

- Технологія розвитку метанавичок: Відсутній алгоритм використання хмароорієнтованих систем для стимулювання «латентних» психологічних ресурсів курсантів.

- Баланс відкритості та безпеки: Як реалізувати принципи «Відкритої науки» у військовій освіті з урахуванням вимог НАТО (Vi-SC 075-007) [8] щодо індивідуальної підготовки.

Саме цим аспектам, що знаходяться на перетині військової психології, відкритої науки та цифрової дидактики, присвячено означену статтю.

Метою статті є теоретичне обґрунтування та розробка моделі науково-методичного забезпечення підготовки військових психологів у відкритому освітньому просторі, що базується на інтеграції хмароорієнтованих технологій, принципів відкритої науки та засобів розвитку психоемоційної стабільності особистості фахівця. Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- Проаналізувати нормативно-правові та теоретичні засади трансформації системи військової освіти в Україні в контексті цифровізації та переходу до відкритих освітніх систем.

- Обґрунтувати роль хмароорієнтованого науково-навчального середовища як технологічного фундаменту для реалізації інформаційно-аналітичного супроводу підготовки курсантів-психологів.

- Визначити потенціал електронних ресурсів та онлайн-проектів у формуванні професійної ідентичності та національної пам'яті майбутніх фахівців у межах концепції «Відкритої науки».

- Розкрити змістові особливості методичного забезпечення, спрямованого на розвиток «латентної сили метанавичок» та забезпечення психоемоційної стабільності в умовах сучасних суспільних трансформацій та воєнних викликів (О. Лучанінова [9]).

- Запропонувати структуру цифрового портфоліо військового психолога як інструменту моніторингу розвитку його антиципаційних спроможностей та індивідуальної освітньої траєкторії згідно з директивами НАТО.

Наукова новизна та практичне значення.

- Наукова новизна полягає у синтезі технологічного (хмарні сервіси), інформаційного (відкрита наука) та психологічного (емоційна стабільність, метанавички) компонентів у єдину систему науково-методичного супроводу підготовки військових кадрів.

- Практичне значення отриманих результатів полягає у створенні методичних рекомендацій щодо використання інформаційно-аналітичних інструментів для підвищення якості підготовки військових психологів у вищих військових навчальних закладах (ВВНЗ).

Виклад основного матеріалу. Трансформація системи військової освіти в Україні, закріплена Постановою КМУ № 1490, вимагає переходу до інноваційних моделей підготовки, де науково-методичне забезпечення (НМЗ) стає динамічним інструментом управління якістю навчання. У межах нашого дослідження обґрунтовано, що для підготовки військових психологів найбільш ефективною формою реалізації НМЗ є відкритий освітній простір.

Технологічний фундамент: хмароорієнтоване середовище. Згідно з методологією О. Спіріна, основою відкритого простору є хмароорієнтоване науково-навчальне середовище. Для військового психолога це означає перехід від паперових кейсів до хмарних репозиторіїв, що інтегрують навчальні матеріали, діагностичний інструментарій та засоби віртуальної взаємодії. Це дозволяє реалізувати принципи мобільності та доступності знань у будь-який час, що критично в умовах воєнного стану.

Змістове наповнення: від знань до метанавичок та духовної культури. Науково-методичне забезпечення у відкритому просторі має специфічну структуру. Спираючись на концепцію О. Лучанінової, ми стверджуємо, що пріоритетом є розвиток метанавичок (meta-skills) — універсальних здібностей до саморегуляції, емпатії та когнітивної гнучкості. В умовах війни ці навички мають «латентну силу», яка активізується у критичних ситуаціях.

Водночас, методичне забезпечення має включати ціннісний компонент. Використання онлайн-проектів та електронних ресурсів (за Л. Березівською [10]) дозволяє інтегрувати у підготовку біографічні знання про видатних психологів та героїв, що сприяє формуванню духовної культури та національної ідентичності курсантів.

Психоемоційна стабільність та антиципація. Обґрунтовано, що в період суспільних трансформацій НМЗ має виконувати функцію стабілізатора. Використовуючи підходи Я. Раєвської та С. Кульбиди, ми інтегрували в модель відкритого простору модулі моніторингу та підтримки психоемоційної стабільності. Це дозволяє вчасно виявляти ознаки дистресу та коригувати навчальне навантаження.

Важливим науковим результатом є доведення зв'язку між відкритістю освітнього ресурсу та розвитком антиципаційних спроможностей. Доступ до широкого спектру цифрових активів (кейсів, симуляцій, аналітичних звітів)

дозволяє майбутньому психологу моделювати ймовірні сценарії поведінки особового складу, діючи на випередження.

Інформаційно-аналітичний супровід та цифрове портфоліо. Інструментом реалізації даної моделі виступає інформаційно-аналітичний супровід. Він базується на зборі та аналізі даних про успішність та психологічний стан курсанта. Кінцевим продуктом є цифрове портфоліо, яке відповідає директивам НАТО (Vi-SC 075-007) і фіксує не лише оцінки, а й динаміку розвитку компетентностей, рівень антиципації та емоційну стійкість.

Висновки. Обґрунтовано парадигмальний перехід у системі військової освіти від закритих статичних моделей до відкритого освітнього простору. Доведено, що в умовах воєнного стану науково-методичне забезпечення має базуватися на принципах мобільності, хмароорієнтованості та інтеграції у світову інфраструктуру знань.

Визначено роль хмароорієнтованих систем як технологічного фундаменту підготовки. Встановлено, що використання електронних відкритих систем для інформаційно-аналітичного супроводу дозволяє створити динамічне середовище, де курсант отримує доступ до валідних знань у режимі реального часу, що є критичним для оперативного вирішення професійних психологічних завдань.

Доведено ефективність онлайн-проектів та електронних ресурсів у формуванні професійної ідентичності. Інтеграція біографічних знань та досвіду видатних постатей у цифровий формат сприяє збереженню національної пам'яті та зміцненню духовної культури майбутніх військових психологів.

Синтезовано підходи до психоемоційної стабільності та розвитку метанавичок. Виявлено, що методичне забезпечення має спрямовуватися на активізацію «латентної сили метанавичок» та підтримання емоційної регуляції. Це забезпечує стійкість фахівця в умовах психологічного дистресу та суспільних трансформацій.

Запропоновано модель цифрового портфоліо, яка дозволяє здійснювати системний моніторинг розвитку антиципаційних спроможностей. Такий інструмент забезпечує індивідуалізацію навчання та відповідність підготовки стандартам НАТО, фіксуючи готовність психолога до прогнозування та випередження кризових ситуацій.

Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на розробку алгоритмів штучного інтелекту для автоматизованого інформаційно-аналітичного супроводу індивідуальних освітніх траєкторій військових психологів у хмарних середовищах. Створення спеціалізованих віртуальних симуляторів, інтегрованих у відкритий освітній простір, для відпрацювання навичок антиципації в умовах бойового стресу. Дослідження механізмів інклюзивної взаємодії у військовому середовищі через засоби цифрової дидактики та відкритої науки. Апробацію методичних систем самопомоги та емоційної стабілізації, заснованих на хмароорієнтованих сервісах, для ветеранів та діючих військовослужбовців.

Література

1. Спирін О. М., Новицька Т. Л., Яцишин А. В. Електронна бібліотека як засіб інформаційно-аналітичної підтримки науково-педагогічних досліджень. Цифрова трансформація освіти і науки: теорія і практика : зб. наук. праць / за ред. В. Ю. Бикова, А. В. Яцишин. Київ: ФОП Ямчинський О. В., 2019. С. 86–111. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/718758/> (дата звернення: 11.03.2026)
2. Лучанінова О. Дистанційне навчання студентів в умовах війни: латентна сила метанавичок. Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Педагогіка». 2022. Вип. 13 (25). URL: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-13\(25\)-11](https://doi.org/10.33296/2707-0255-13(25)-11) (дата звернення: 11.03.2026)
3. Раєвська Я., Кульбіда С., Лавлінський Р., Сениця Н. Психоемоційна стабільність особистості в період суспільних трансформацій. Інсайт: психологічні виміри суспільства. 2025. № 13. С. 519–543. URL: <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2025-13-21> (дата звернення: 11.03.2026).
4. Про систему військової освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 груд. 2022 р. № 1490. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1490-2022-%D0%BF> (дата звернення: 11.03.2026).
5. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03 берез. 2021 р. № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/167-2021-%D1%80> (дата звернення: 11.03.2026).
6. Berezivska L. D., Mikhno O. P., Pinchuk O. P. Online projects as a form of spreading pedagogical biographical knowledge in the educational and scientific space in the context of open science. *Information Technologies and Learning Tools*. 2023. Vol. 97, No. 5. P. 1–17. URL: <https://doi.org/10.33407/itlt.v97i5.5393> (дата звернення: 11.03.2026).
7. Міськов Г. В. Антиципація в професійній діяльності. Генеза буття особистості : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 2017). Київ : ІІ ім. Г. С. Костюка НАПН України, 2017. С. 149–150. https://psytir.org.ua/upload/journals/2.6/authors/2017/Miskov%20Gennadiy_Vasyliovych_Antycypacija_v_profesijnij_dijalnosti.pdf (дата звернення: 11.03.2026).
8. Education and Individual Training Directive (E&ITD) 075-007. NATO UNCLASSIFIED, 2015. 132 p. https://www.coemed.org/files/Branches/DH/Files_01/Bi-SC_75-7_NEW.pdf (дата звернення: 11.03.2026).
9. Лучанінова О. П. Духовна культура студентів вищих навчальних закладів в умовах соціально-гуманітарної кризи. Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». 2015. № 2 (10). С. 13–20. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=en&user=zToGwRgAAAAJ&citation_for_view=zToGwRgAAAAJ:hqOjcs7Dif8C (дата звернення: 11.03.2026).
10. Березівська Л. Електронні ресурси як ефективна форма поширення педагогічної біографічної інформації в контексті відкритої науки. Сучасні підходи наукових інформаційних центрів і бібліотек у забезпеченні системної освітньої аналітики та соціальних комунікацій : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 4–6 жовт. 2022 р.). Київ, 2022. С. 424–426. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/741274/>
11. Про затвердження Концепції цифрової трансформації освіти, науки та культури в системі Міністерства оборони України : Наказ Міністерства оборони України від 27 лип. 2023 р. № 431. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 11.03.2026).

References

1. Spirin, O. M., Novytska, T. L., & Iatsyshyn, A. V. (2019). Elektronna biblioteka yak zasib informatsiino-analitychnoi pidtrymky naukovo-pedahohichnykh doslidzhen [Electronic library as a means of information and analytical support for scientific and pedagogical research]. In V. Yu. Bykov

- & A. V. Iatsyshyn (Eds.), Digital transformation of education and science: theory and practice (pp. 86–111). Kyiv: FOP Yamchynskiy O. V. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/718758/> [in Ukrainian]
2. Luchaninova, O. (2022). Dystantsiine navchannia studentiv v umovakh viiny: latentna syła metanavychok [Distance learning of students in war conditions: latent power of meta-skills]. Adaptive Management: Theory and Practice. Series Pedagogy, 13(25). [https://doi.org/10.33296/2707-0255-13\(25\)-11](https://doi.org/10.33296/2707-0255-13(25)-11) [in Ukrainian]
 3. Raievska, Y., Kulbida, S., Lavlinsky, R., & Senytsia, N. (2025). Psykhoemotsiina stabilnist osobystosti v period suspilnykh transformatsii [Psycho-emotional stability of the individual in the period of societal transformations]. Insight: the psychological dimensions of society, (13), 519–543. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2025-13-21> [in Ukrainian]
 4. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2022). Pro systemu viiskovoi osvity [On the system of military education] (Decree No. 1490). <https://zakon.rada.gov.ua/go/1490-2022-%D0%BF> [in Ukrainian]
 5. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2021). Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku tsyfrovyykh kompetentnosti ta zatverdzhennia planu zakhodiv z yii realizatsii [On approval of the Concept of digital competence development and approval of the action plan for its implementation] (Order No. 167-r). <https://zakon.rada.gov.ua/go/167-2021-%D1%80> [in Ukrainian]
 6. Berezivska, L. D., Mikhno, O. P., & Pinchuk, O. P. (2023). Online projects as a form of spreading pedagogical biographical knowledge in the educational and scientific space in the context of open science. Information Technologies and Learning Tools, 97(5), 1–17. <https://doi.org/10.33407/itlt.v97i5.5393>
 7. Miskov, H. V. (2017). Antytsypatsiia v profesiinii diialnosti [Anticipation in professional activity]. In Genesis of the being of the individual: Proceedings of the III International Research and Practice Conference (pp. 149–150). Kyiv: G. S. Kostyuk Institute of Psychology of the NAES of Ukraine. https://psytir.org.ua/upload/journals/2.6/authors/2017/Miskov%20Gennadiy_Vasyliovych_Antytsypatsiia_v_profesijnij_dijalnosti.pdf [in Ukrainian]
 8. NATO. (2015). Education and Individual Training Directive (E&ITD) 075-007. NATO UNCLASSIFIED. https://www.coemed.org/files/Branches/DH/Files_01/Bi-SC_75-7_NEW.pdf
 9. Luchaninova, O. P. (2015). Dukhovna kultura studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv v umovakh sotsialno-humanitarnoi kryzy [Spiritual culture of students of higher educational institutions in the conditions of social and humanitarian crisis]. Alfred Nobel University Journal of Philology, 2(10), 13–20. [in Ukrainian]
 10. Berezivska, L. (2022). Elektronni resursy yak efektyvna forma poshyrennia pedahohichnoi biohrafichnoi informatsii v konteksti vidkrytoi nauky [Electronic resources as an effective form of spreading pedagogical biographical information in the context of open science]. In Proceedings of the International Scientific Conference (pp. 424–426). Kyiv. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/741274/> [in Ukrainian]
 11. Ministry of Defense of Ukraine. (2023). Pro zatverdzhennia Kontseptsii tsyfrovoy transformatsii osvity, nauky ta kultury v systemi Ministerstva oborony Ukrainy [On approval of the Concept of digital transformation of education, science and culture in the system of the Ministry of Defense of Ukraine] (Order No. 431). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1060-23> [in Ukrainian]

Дата першого надходження статті до видання: 01.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 16.03.2026